

CSONGRÁDI UJSÁG

Előfizetési árak:
Egész évre 4 korona, fél évre 2 korona, negyed évre 1 korona.
Egyes szám ára 8 fillér.
Megjelenik minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő
Társszerkesztő
SÁGHY MIHÁLY BLÁZSIK MIHÁLY

Szerkesztőség:
II. kerület, Rózsa-utca 7. szám.
Kiadóhivatal:
Bozó és Justin könyvnyomdája Szentháromság-tér 2. szám.

III. évfolyam.

Csongrád, 1905. május 21.

21. szám.

Közttereink.

Egy helység alakulásánál kell hogy tekintetbe véssenek a további fejlődés lehetősége, s annak okáért az utcák és terek kijelölése nem utolsó feladat.

Csongrád az utolsó évtized alatt lakóhely területi kiterjedésben rohamosan megnőtt s ezen növekedésével nem volt arányban a köztterek kijelölése.

A Piroska-város (!) általában rendszeretlen módon, az építkezési szabályrendeletek betartására nem szorítva épült.

Legújabbban vele szemben gombamódra bújott elő ismét egy városrész, ahol az építkezés hasonló az előbbihez, az utca-beosztás pedig még hátrább áll a Piroska-városénál is, ahol e tekintetben türhetők a viszonyok.

A Szőlőhegyi-utca vonalában már modernebb, csinosabb házak vannak, épp úgy, mint a Herke-város részen.

Már most, ha ezen újabb lakóház építkezéseket megfigyeljük, első pillanatra szemünkbe ötlök a nagy muladékosság: köztterek kijelölése sehol sem eszközöltetett.

Elődeink sokkal előrelátóbbak voltak nálunk, mert olyan szép piac-teret hagytak ki a város közepén, amilyennel kevés alföldi város bír. A Szivák-tér és a Szentesi-körút mente szintén széles, tágas. Piac, esetleg vásártérnek ott volt a Herke-város helye és a vasútmenti libalegelő.

Ez utóbbi ma is vásártérnek használtatik, de nyugodt lélekkel senki sem állíthatja, hogy tekintettel a város fejlődésére, ez elégséges volna.

Van még népkertünk is, az egykori temetőhely, mely a maga rendezetlen voltával a legenyhébb kritikát is kihívja maga ellen. Ha itt egy pár ház kisajátításával, a szinkör felépítésével és a kert okszerű kezelésével nem igyekezünk haladásunkat előremozdítani, akkor legközelebb oda fogunk jutni, hogy a népkert a kocsis legények és a konyhatündérek találkozó helye lesz csupán, de jóízű ember oda be nem teheti a lábát.

Az újváros épülte helyeken pedig köztterek kijelöléséről teljesen megfelelnek az intézők, sőt azt sem igyekeznek megvalósítani, hogy a hosszú utcák alkalmas keresztutcákkal vágassanak ketté, hogy így a közlekedést, az egymással való érintkezést elősegítsék és tűzveszély esetén a mentési munkálatokat is megkönnyítsék.

Gyermekek részére való játszóhely teljesen hiányzik s alföldi város vagyunk, de üdülő helyekről, egyes köztterek kijelöléséről, befásításáról nem gondoskodunk.

Mindezeket pedig nagy általánosságban felhozzuk azért, hogy amennyiben még lehetséges, a muladékosság pótolassék és a város fejlődésénél bizonyos magasabb szempontok is érvényesüljenek, me-

lyeknek kiinduló pontját parancsszerű köteleességgül szabja elénk a közegészségügy keretében az eszthetika.

Közügyek.

Valóban a legnagyobb elismeréssel adózunk az előjárásnak ama kezdeményezéséért, hogy a belvárosiak részére is egy ártézi kút felállítását a képviselőtestület által határozattá emelt. Sőt az ügy ma már annyira előrehaladt stádiumba jutott, hogy a megvalósítás tekintetében semmiféle akadály fennforogni nem látszott. Mert a felsőbb hatóság is a bemutatott tervek s költségvetés alapján a kijelölt fedezet felhasználása mellett jóváhagyta a közgyűlésnek erre vonatkozó határozatát.

Az ekként keletkezett határozat jogerőre emelkedése után, az előjárás nyomban megtette a szükséges előintézkedéseket. Nevezetesen felszólította a vállalkozót az előmunkálatok teljesítésére. A vállalkozó kijelöltette a helyet, hol a kút felállítása tervezetük s midőn az előjárás azt kimutatta, nyomban megkezdte a munkálatokat.

A napokban jutott tudomásunkra, hogy egyes érdekeltek a kijelölt helyet nem találják célszerűnek, amennyiben a kút illetéknépen kiépítése után általuk a roppant távolság folytán alig lenne megközelíthető.

Mi, kik érdektelenek vagyunk, nem habozunk kijelenteni, hogy az adott viszonyok és körülmények folytán célszerűbb és jobb helyre a kútát a legjobb akarat mellett sem állott módjában az előjárásnak felállítani. Mert azon esetben, ha a kérelmezők kívánságához képest a belvárosban állíttatnék fel a kút, úgy a lakosságnak sokkal nagyobb része foszthatnék meg ezen áldásos intézmény előnyeitől, mint a panaszoltak összessége.

Nem lehet tehát a jelen esetben mást tenni, minthogy az érdekelt felek jogos kívánságát vagy teljesebben követelésüket pártolólágg kell az előjárásnak felkarolni s minden lehető arra nézve elkövetni, hogy a legközelebbi jövőben gondoskodják a költségvetés keretén belül az égető szükségét képező negyedik kút felállításán is, mely a belvárosiak részére lenne felépítve. Azonban azt semmi körülmények között sem lehet megtenni, hogy a megkezdett munkát félbeszakítva, esetleg egy oly helyre jelöltessék ki a kút felépítése, mely a célnak nem felelne meg.

Hasonló anomália látszik fennforogni a serház során tervezendő házhelyek eladása tekintetében is. Mert az a közgyűlési határozat, mely e tárgyban keletkezett, messze távol áll azon humánus cél megvalósításától, mely tulajdonképen kiindulási pontul szolgált. Mi úgy tudjuk, senki részéről sem lett szorgalmazva a

területnek házhelyekül leendő átengedése, csupán a községi szegény tisztviselők kérelmezték, hogy amennyiben a község zilált anyagi viszonyai nem engedik meg, hogy csekély fizetésüket, melyből alig képesek a mindennapi szükségleteiket is fedezni, lakbér illetményenyl kiegyensúlyozás, legalább adjon módot s alkalmat arra nézve, éppen úgy mint a legszegényebb kubikos munkásokkal is megtették, hogy a kijelölt házhelyeket csakis azon szegény tisztviselők szerezhessék meg nyilvános árverés útján, kiknek egyáltalában semmiféle ingatlanuk nincsenek s azt bizonyos kikötött határidőn belül részletekben törleszthessék.

Ennek ellenében a kérelemtől eltérőleg oly sérelmes határozat lett hozva, hogy az érdekeltek indítatva érezték magukat azt megfelelbezni. Nevezetesen a határozat úgy szól, hogy a kérelmezett házhelyek nyilvános árverés eladatnak a legtöbbet ígérőknek s pedig azonnali fizetés kötelezettsége mellett.

Ebből világosan az tűnik ki, hogy bárki megszerezheti az eladásra kerülő házhelyeket, csak épen a szegény tisztviselő nem. Már pedig szerény nézetünk szerint a községnek erkölcsi kötelessége s feladata tisztviselőiről épen oly atyailag gondoskodni a könnyebb megélhetés tekintetében, mint az elégtelen szegények által teremtett s ijesztő mérveket öltött helyzetet orvosolni. Nem pedig alkalmat szolgáltatni arra, hogy egyes kapzsiságok és telhetetlenségek nyerjenek újabb tápot az üzérkedésekre.

Mindenáron figyelemmel fogjuk kísérni ezen egyesekre létérdeket képező további intézkedéseket s illetékes helyen felfogjuk emelni tiltakozó szavunkat az inkorrekt eljárás ellen.

Megvagyunk azonban előre is győződve arról, hogy a község előjárása annak idején tekintetbe fogja venni a szegény tisztviselők méltányos s igazságos kérelmét s teljes megelégedésükre fogja a kérdést megoldani.

Az alkohol elleni mozgalom.

Magyarországon is megindult már évekkel ezelőtt a mozgalom, hogy védekezzünk az alkohol ellen, alakítsunk klubokat, melyeknek célja volna embertársainkat felvilágosítani, hogy az emberi testnek és léleknek nincs nagyobb ellensége, mint az alkohol. Ez a szép eszme nálunk is fogékony talajra talált és ma már — bátran eldicselkedhetünk vele — majdnem minden nagyobb városban van alkohol ellenes egyesület. Az úri néposztály belátta azt, hogy ha mozgalmat nem indítunk, az alsó néposztály rohamosan pusztulni fog, sőt talán veszendőbe megy, — hozzá is látott a mentés munkájához, egyesületekké alakulva ir, buzdit mindenkit, hogy a legveszedelmesebb italtól, a pálinkától tartózkodják.

Igazán megborad az ember, ha a statisztikát figyelemmel kíséri, hogy az alkoholnak mennyi az áldozata Magyarországon. Ha kezünk

veszünk egy napilapot, abban nem egy, de tíz esetet is fogunk találni, hogy ez, meg ez az ember öngyilkos lett, mert nem tudott megélni. Ott találjuk az előzményeket is. Eleinte dolgos, munkás ember volt. Ha a gyárból, vagy munkájából hazament, nem ment sehova, hanem egyedül a családjának élt. Később azonban — barátai hívásának engedve — eljárattat a koresmába és a pálinkaivásra adta magát. Ennek természetes következménye lett az, hogy munkáját elhanyagolta, családjához pénz nélkül ment haza és akkor is ütötte-verte a feleségét és gyermekeit. A nyomor csakhamar otthonos lett nála és az iszákos ember, mikor már pálinkára nem jutott neki — inkább öngyilkos lett, sem hogy megszokott élvezetéről lemondjon.

Tudja minden ember, hogy a pálinka mily káros az emberi szervezetre, de azért még sem tartózkodik tőle. A munkásnép is olvas már manapság újságot, abban olvashatja is azokat a szomorú eseteket, de azért nem okul belőle. Sőt némely ember azzal szokott dicsekedni, hogy ezt, vagy emezt az ismerősömet lefőztem, mert két deci pálinkával többet ittam meg, mint ő.

Különösen a munkásnép között szedi áldozatait a pálinka. Volt alkalmam egy nagy vállalat munkásaival érintkezni és bizony elszomorodva tapasztaltam, hogy az a munkás heti keresményének felét odaadja a zsidónak pálinkáért, mert egész héten hitelbe ivott. Folyton és folyton azt hangoztatják, hogy ha pálinka nem volna, akkor dolgozni sem bírának, mert a pálinka tartja bennük a lelket. A borról hallani sem akarnak. Azt tartják, hogy a borból kevés nem ér semmit, sokra meg nem telik nekik. Ha vesz tíz krajcár ára pálinkát, akkor az elég az egész családnak és mindjárt vigabban megy a munka.

Nagyon sok helyen vannak munkások, különösen aratók, akik gazdájuktól kikötik előre, hogy reggel, délben és este egy-egy deci pálinkát kapjanak. Inkább a munkájából engednek le, de a pálinkából nem. És mit tegyen ilyenkor a gazda? Kénytelen a munkások óhajának eleget tenni, mert máskülönben nem kap aratókat. Az a szomorú dolog ebben, hogy nemcsak a férfiak kötik ki maguknak a pálinkát, hanem az asszonyok, fiúk és leányok is. Láttam már olyan nyolc éves leánygyermeket, ki jobban győzte a pálinkát, mint a férfiak. És az a csodálatos a dologban, hogy az apa biztatja legjobban a fiát, hogy csak igya a pálinkát. Ebben természetesen takarékoság is van. Ha a gyermek megissza azt az igazán nem embernek való rossz pálinkát, kábultságba esik, belsejét égíti a szesz — és ekkor természetesen jobban óhajtja az alvást, mint az evést. Pedig, ha azt a pénzt a családapa élelemre költené, mit pálinkára ad ki, elég tisztességesen lehetne abból élni.

Ha végig megyünk úgy újév táján az utcákon, mindenütt részeg suhancokat lehet látni. Ha a gőz egy kicsit kimegy a fejükből, mennek vissza a koresmába megint pálinkázni. Ha az a 10—12 éves cseléd-gyerek újévkor ott

hagyja a gazdáját és keresményét haza viszi az apjának, a fiú kiköti, hogy ennyit, meg ennyit adjanak neki pálinkára. És míg a pénzében tart, addig nem is megy haza.

Hogy milyen nagy kelendősége van a pálinkának, bizonyítja az is, hogy minden pálinkamérő meggazdagodik. Az a szegény ember odahordja hozzájuk az utolsó garasát is. Az még csak jó dolog volna, ha pénzért igazi hamisítatlan pálinkát kapna. De mikorra szegény embertársunk poharába kerül a pálinka, akkor már vagy ötször átment a keresztyéven.

Magyarországon évenként körülbelül 150 millió hektoliter szeszt állítanak elő a gyárakban. Az államnak van is elég jövedelme belőle. Avval meg nem törődik senki, hogy a szesz ártalmas, s előbb-utóbb megöli az embert. Legtöbben úgy gondolkoznak, hogy ha felemelnék a szeszadót, akkor az államot érzékeny veszteség érné, mert a szeszből befolyó jövedelmet nem tudnák mással fedezni. Már pedig, ha a pálinka nagyon drága lenne, akkor a fogyasztók száma nagyon megcsökkenne. A munkásnép inkább leszokna a pálinka ivásról, mintsem drága pénzen vásároljon italt.

Aból pedig nem lenne semmi kára az államnak, ha polgárai leszoknának a szesz ivásról. Először is nem lenne annyi szegény ember, mert ha az a munkás, ki évi keresményének a felét pálinkára adja, azt félretenné, csinos kis vagyont gyűjtene össze; másodsor pedig nem lenne annyi beteg ember Magyarországon. A kórházak tele vannak deliriosos betegekkel. Egyetlen egy betegségnek sincs annyi áldozata, mint éppen a szesznek s az állam a szeszből eredő jövedelméről még sem mond le.

Amit az állam nem akar megtenni, megteszi azt a társadalom. Szeptember hónapban Budapesten megtartják a nemzetközi alkohollelenezés nagy gyűlést. A világ minden részéből elmennek Budapestre, hogy agítaljanak az alkohol ellen, hogy felvilágosítsák a népet, hogy ahány pohár pálinkát megiszik, annyi pohár mérget vesz be.

Talán eljön még az az idő szép Magyarországon is, mikor belátják az emberek, hogy a pálinkánál nincs nagyobb ellensége az embernek. Akkor majd nem fogunk annyi beteg embert találni, mint most. És ebből lesz csak igazán nagy haszna az államnak, akkor lesz igazán boldog a magyar haza.

K. J.

HIREK.

— **Személyi hírek.** Scossa Dezső Csongrád megye kir. tanfelügyelője a hét folyamán városunkba érkezett és két napon át a tanügyi iskolákat látogatta meg. — **Dögl** Adolf helyettes pügyigazgató az adókövetési ügyben érkezett hozzánk.

— **Május 21.** Szürke nap ez, mint a többi, a mai kor gyermekeinek, de aki a történelmet lapozgatja, bizonyos mély megihletődés fogja el lelkét, szívét, mert a haza szívét, Budavárát,

ezen a napon foglalták vissza dicső honvédeink az ellenségtől.

— **Jubileum.** A Szegedi Napló szép ünnepet ült f. hó 15-én Szegeden. A Szegedi Napló két vezetője negyedszázados munkásságának évfordulóját tartották meg e napon, amidőn Kulinyi Zsigmond és Békefi Antal voltak az ünneplés tárgyai. Résztvett az ünneplésben Szeged társadalmának összesége s az elhangzott jó kívánatokhoz mi is csatlajunk a miénket s kívánjuk, hogy az újságírás tövises útjain még sok nemes dolgot termeljenek a magyar hazának.

— **Majális.** Az állami polgári leány- és fiúiskola tanári kara növendékeivel együtt folyó hó 27-én tartják szokásos majálisukat.

— **Megjötték a színészek.** Szalkai Lajos színgazgató operett-, dráma- és népszínmű társulatával megérkezett városunkba s f. hó 20-án megkezdte előadásait a „Hajdúk hadnagya” című operettel. Még a bérlet el se kezdődött s már is szünetel. Csak az szünetelhet, ami már folyamatban van, s így ezen szokatlan rendszer némi visszatetszést szült. Különben vett híreink szerint a társulat egyike a vidék legjobb színtársulatainak, s reméljük, hogy közönségünk kedves és kellemes szórakozásban vesz részt.

— **Esküvők.** Borbás Imre ma tartja esküvőjét Balogh Mariskával, Pintér Márton Hatvani Agneskával és Kátai Sándor Papesik Juliskával.

— **Tanoncok munkakiállítása.** A csongrádi áll. segélyezett iparostanonciskola tanulóit a tanév végén munkakiállítást rendeznek. A rendezés élén a tantestület és az ipartestület áll.

— **Eső.** Május elején nagyon szomorú természet volt kilátás, szinte már attól lehetett tartani, hogy a tavalyi rossz esztendő fog ismétlődni. A múlt héten azonban megeredtek az esőcsatornái s újjá születtek a vetemények, felüdült az eltikkadt természet. A vetemények, a vetések és a szőlő a legszebb fejlődésnek indultak. El is kelne már egy jó esztendő, mert a mostani túlhajtott drágaság elviselhetetlen s a legnagyobb nyomornak nézett sok eszládésje.

— **Végzetes baleset.** Makó Imre kovácsmesternek a múlt héten munkaközben egy tüzes vasdarab fúródott a szemébe, amittől erős gyűladásba jött a szem és a legrosszabbtól lehetett tartani. A szerencsétlenül járt iparost hozzártatózó Budapestre vitték, ahol, mivel végzetes szerencsétlenségtől lehetett tartani, a sérült szemmet kivették. A szerencsétlenül járt szorgalmas iparos iránt általános a részvét.

— **Fagyos szentek.** Pongrác, Szervác és Bonifác három fagyos szent néven ismeretes a magyar előtt. És bizony sokszor rá is szolgálnak az elnevezésre. Az idén azonban megemebelték magukat: szép derült napokat hoztak reánk.

— **Műkedvelői előadás.** A csongrádi műkedvelő iparosok közközönatra másodsor adták „A képviselő úr” című színdarabot. Az előadás általában sikerültnek mondható, csak az a baj, hogy nincs, aki kellő ügybuzgalommal vezetné

meg lett tiltva a városházánál egy tanácsnoknak papirost kiadni, tekintettel arra, hogy folytonosan „excentrikus” jelentéseket csinált. Nem jó volna ezt a módszert alkalmazni a tudósítóval szemben is? s a jogos közérdek szempontjából elkellene tőle venni a „Magyar távirati iroda” összes blankettáit.

A „Kujon maximus”, ki deresedő fejjel, s az önállóságra erősen kifejtett törekvéssel éli itt világát, szépséghibát fedezett fel nálam, hogy bajjuszomat, nem szépsézetit, de célszerűségi szempontból átalakítottam. Nem helyes ugyan, hogy egy ily „homo ecclesiasticus” világi profán s hiúsággal járó dolgokkal foglalkozik, mindamellett, mert elismerem, hogy a szép iránti érzék benne is kifejlődhetett, jövőbeli ilyenmü itéleteiben mégis nagyobb körültekintést ajánlok, mert hát a nyírott bajusz mégis csak létezik, de a borotvált, mert a nyírott mégis csak létezik, de a borotvált bajusz csakugyan felfedezhetetlen. Különben hogy mennyire helyesen eszelekedtem, utalok e tekintetben arra, hogy az én „Babám” a legelső alkalommal azon kijelentéssel örvendeztetett meg, „de jó most apukát megcsókolni”. Már pedig sokkal többet adok erre a kijelentésre, mint a „nagy Kujon” jogosulatlan kritikájára.

Martyrus.

Vasárnapi levél.

A múlt alkalommal saját személyemnek „couple”-ban történt megörökítésekor, általam is magasztalt „couple-vigée” úgylátszik megszelesedett a dicsérettől. Azt képzeli ugyanis, hogy minden sületlenség „geniális vice” számba megy. Majdnem azt hiszem, hogy igaz az ezen esetben is a szentírásnak, midőn azt mondja, hogy „gyöngyöt ne adjatok a sertéseknek enni”, mert hát az általam alkalmazott dicséret a „Pegazus”-nak nem mérsékelését, hanem megszilajulását eredményezte. A „Képviselő úr” című színműnek a műkedvelők társulata által történt előadása alkalmával, a „couple-vigée” úr a csongrád-félegyházi vasútra vonatkoztatva egy „couplet” énekelt, amelyben a vasút várakozási idejét aképen jellemezte, hogy ezen várakozás alatt egy asszony unalmában ép és egészséges gyermeket szült. A „geniális kijelentést” természetesen megtapsolta a... karzat, a jobbizlésűek pedig méltó felháborodással hagyták el a színpotot. Figyelmeztetjük a „szellemes improvizátort”, hogy a jóízű megsértése folytán szíveskedjék bennünket megkímélni jövőben nyilvános szerepléseitől, mert ismétlés esetén megkaphatja azt a jutalmat, amelyet egy, a közönséget semmibe sem vevő művész már másutt is megkapott.

Az „anyósok megénekelt kara” bosszút es-

Teljesen ártalmatlan arcszépítő szer a „Kamilla krém.” Hatása bámulatos. Ára 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél: Balkányi Lajos a „Megváltó”-hoz címzett gyógyszerárában Csongrádon. (Hasonmü, de értékelten készítményektől óvakodjunk.)

őket és a közönség sem pártolja az előadást. Az orfeumi nivón álló kuplék előadása pedig méltán hívja ki a jóízű kritikáját.

— **Lopás.** Bódi István korezmáros múlt év december 11-ére vendéglátásra hívta meg egy-két cimboráját, akik készségesen meg is jelentek, de mivel a gazda nem volt odahaza, bosszúból ellopták a korezmáros evőkészletét és egyéb holmijait. A szegedi törvényszék lopás miatt Keller Ferencet, Szőke Pétert és Lantos Jánost 8—8, Szőke Sándort 7, Atkari Farkast és Ötvös Andrást 3—3 és végül Fekete Dezsőt és Atkari Ferencet 1—1 napi fogházra ítélte.

— **Margit krém.** Kevés hölgy van az országban, ki a Földes Kelemen gyógyszerész ezen kiváló arckenőcsét ne ismerné. Ugyanis az összes szépítő szerek között a Földes-féle Margit-krém örvend a legnagyobb kelendőségnek, mert teljesen ártalmatlan, a bőr mindennemű tisztatlanságát, szeplőt, pattanást, mitesszert stb. néhány nap alatt eltávolítja és az arcot üdévű, fiatalulá várasolja. Nemesak az' archör, hanem a nyak, váll és kéz fehéritésére és szépítésére is használják. Nagy tégely 2, kicsi 1 korona. Kapható a készítőnél Földes gyógyszerésznél Aradon és minden gyógyszer-tárban. Utánzatoktól óvadjunk.

— **Bitangóságban.** A kecskeméti rendőrkapitányságnál egy csacsi van elfogyva. A tulajdonos kellő igazolás mellett átveheti. Ugyanecsk a kecskeméti határból dr. Horváth Mihály tanárjáról egy 9 éves daruszörű ökör elveszett. Aki az eltűnt ökör nyomára vezet, kellő jutalomban részesül.

— **Megint Sarusi.** Az elhunyt Sarusi Mátyás holttestét, mint annak idején megírtuk, följelentés folytán exhumálták, de dr. Felletár Emil országos vegyész jelentése következtében a vádat teljesen elejtették. M. I. szegedi forrásvíz-tulajdonos, Sarusi közeli rokona a Szegedi Naplóhoz írt levelében ismét a régi gyanút hangoztatja, mert mint ő mondja, egy csongrádi embertől értesült, hogy *Csongrádon január elseje óta tíz férfit és négy asszonyt pusztítottak el méreggel.* Közöljük e hírt, de a felelősséget teljesen az illetőre hárítjuk.

— **Hölgyeket és férfiakat egyaránt érdekel.** Hogy a Balkányi-féle *Kamilla crême* az egyedüli biztos szer szeplőt, májfolt, pattanások, bőrvörösség és egyáltalában mindennemű bőrtisztatlanság ellen, azt a mindennap érkező elismerő levelek bizonyítják.

Tek. Gyógyszerész úr! Már igen sok szépítő szert használtam, tehát már jártas is vagyok ezen dolgokban és így bátran megírom, hogy a *Kamilla hajszesz* a hajhullásnál megfizethetetlen. A *Kamilla crême* az ember arcáról és kezéről úgy viszi le a szeplőt, foltokat és oly barsonysimává varázsolja, hogy az esoda. Általán nagyon sok megrendelést fog kapni, mert tudják, hogy öntől hozatom a *Kamilla hajszesz* és *Kamilla crême*met. Utánvét mellett küldjön még egy tégely *Kamilla crême*t és egy darab *Kamilla szappant* is. Üdvözlő *K. B.-né*

Tisztelt Gyógyszerész úr! Mióta az Ön *Kamilla crémjét* használjuk, azóta egészen bátran dolgozunk a mezőn. Nem pedig úgy, mint azt annak előtte tettük, hogy bekötöttük az egész arcunkat és majdnem megfúladtunk a hőségűtől. Most már tiszta arcunk van és mégis kint dolgozunk a mezőn, de ezt csakis az Ön *Kamilla crémjének* köszönjük, mert nemesak eltávolította a barna foltokat, székifúvasokat arcunkról, hanem meg is védi a nap káros behatásaitól. Fogadjon mindezekért a mezőn dolgozó lányok köszönetét és halálját is, a többi leányoknak is tudomására adjuk, hogyan lehet ezután már kényelmesen és bátran dolgozni. Vasárnap bejövünk a városba és akkor majd bevásárolunk. Tisztelettel *N. N.*

Tek. Gyógyszerész úr! Az újságokban hirdett esoda dolgokban nem hittem soha, a *Kamilla crém*et és *Kamilla szappant* is csak azért rendeltem meg, mert több oldalról azt állították, hogy ezek a legjobb bőrápoló és szépítő szerek. Most már tapasztalatból mondhatom, hogy ezek az állítások igazak és igyekszem én is tovább terjeszteni hölgyismerőseim között. Egyelőre csak 2 tégely *Kamilla crém*et és 1 db *Kamilla szappant* kérek postafordultával. Tisztelettel *Z. S.-né*

Tisztelt Gyógyszerész úr! Készséggel igazolom, hogy a *Kamilla crême* és *Kamilla szappannak* 6 napi használata után nagy májfoltjaimat elvesztettem. Tisztelettel *Dr. F. G.-né*

Egy tégely *Kamilla crême* 1 korona. Egy darab *Kamilla szappan* 50 fillér. Egy üveg *Kamilla hajszesz* 1 korona. Egy doboz *Kamilla hölgypor* (három színben) 1 korona. Leírás vagy használati utasítás mellékelve. Kapható és postán megrendelhető: *Balkányi Lajos* „Mégváltó” gyógyszer-tárban *Csongrádon* (Szivák-tér.)

— **Felakasztotta magát.** Szanda Pál 16 éves udvaros e hó 19-én este 5—6 óra között, Greskovics Pál házában, az istálló mestergereudájára felakasztotta magát. Mire észre vették, már meg volt halva.

— **Új napilap.** Május 16-án, kedden indult meg „*A Polgár*” politikai napilap. Főszerkesztő: *Dr. Vázsonyi Vilmos*, országgyűlési képviselő, aki publicisztikai munkásságát kizárólag e lapnak fogja szentelni. Az egyenlő jogon, az általános kulturán és a gazdasági igazságon felépült magyar népállam, a polgári Magyarországot: az ideál, melyet „*A Polgár*” szolgálmi akar. Gyarapítani a lehangyolott polgári önértéket, terjeszteni a népjogi tisztelést, kitépni a reakció minden fajtajának gyökerét, támogatni a politikai és gazdasági felszabadulásra törekvő rétegeket, küzdeni az osztály-állam maradványai ellen: ez a „*A Polgár*” politikai hitvallása. Fegyvere az alkut nem ismerő radikális igazság, melyet a közélet és a társadalom minden terén érvényesíteni

kíván. De a radikálizmust soha sem fogja keresni a hang durvaságában, mindig csupán a meggyőződés erejében. E cél elérésében, a lap főszerkesztőjét, dr. Vázsonyi Vilmost, a publicisztika és szépirodalom legjelesebb munkásai támogatják. „*A Polgár*” rendes munkatársai: Ifjabb Ábrányi Kornél (vezérelők és tárca), dr. Acél Endre, Adorján Andor, Barabás Ferenc (vasúti ügyek), dr. Báltaszéki Lajos, dr. Benedek János (vezérelők és tárca), dr. Besnyő Béla, dr. Bródy Ernő, Bródy Sándor (vezérelők és tárca), Cholnoky Viktor, Csergő Hugó (felelős szerkesztő), Greiner Jenő, dr. Kreutzer Lipót, Krüdy Gyula (tárca), Lux Terka (tárca), dr. Molnár Jenő, Nagy Endre, dr. Oláh Gyula, dr. Rác Dezső, Serény Aladár, Szász Zoltán (tárca), Szekula Jenő, dr. Szirmai Albert, Turtsányi Pál (vasúti ügyek), dr. Vázsonyi Vilmos (főszerkesztő). „*A Polgár*”-ban szabad szellemű, teljesen független, demokratikus irányú, irodalmi színvonalon álló napilapot kap az olvasó. „*A Polgár*” teljes tájékoztatást ad a politika, az irodalom, a művészet, a gazdasági élet és a társadalom minden mozzanatáról és legelőcsőbb ilyen terjedelmű napilap, mert „*A Polgár*” egyes száma a fővárosban és vidéken 2 krajcár (négy fillér). Előfizetési árai pedig a következők: egész évre 16 korona, fél évre 8 korona, negyedévre 4 korona, egy hónapra 1 korona 40 fillér. „*A Polgár*” megjelenik mindennap reggel, ünnep és vasárnap után is. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 37.

Csongrádtól Párisig gyalog.

— Tanulmányi kirándulás. —

Világlatásra indult ifjaink Abbáziából za alábbi levelet küldték, mely a Balatontól Fiuméig tartó utazásukról számol be.

Május 13.

Kedves Ferkó Barátom!

... Veszprémben hagytam el utazásunk vázlatát, most folytatom tovább, természetes vázlat, mert részletest majd a naplóm és élőszó nyújt.

Veszprémből Balaton-Füredre mentünk s a vidék ekkor annyira tetszett, hogy azt gondoltam, ilyen szép hegyzorosokat soha sem látok többé. Üres beszéd! Stájerország szépségeit meg se közelíti.

Megnéztük a híres fürdőhelyet s várakozásunkat ki is elégítette. Gyönyörű villák a „Savanyúvíz”-nek nevezett parkban a pompás Balaton mellett. A vidék még nem volt eléggé mozgalmas, mert a villák nagyrésze üresen állott. Kitiűnő vize van a fürdőnek, illetőleg a savanyú kútnak, melyet izelve üdültebbeknek éreztük magunkat. Láttuk a Balatont csendesnek s láttuk teljes nagyszerűségében is — háborogva. Nem képzeltel el, ki azt nem látta; méteres fodros hullámokat hány és ilyenkor nem jó vele játszani, mert a ladikot felfordítja. Nekünk muszáj volt vele játszani, mert midőn Tihanynál, a híres visszhangnál át akartunk kelni a somogyi oldalra, épen háborgott s a komp nem közlekedett. Tovább kellett mennünk s egy órai alvás után a Balaton partján leoldtunk egy ladikot s átevezünk a 3 km. széles tavon. Veszélyessé válhatott volna, de megkíséreltük s sikerült. Nehány dolgot visszhangoztattunk is Tihanyban, de a nagy szél miatt nem sikerült eléggé. Folyton a Balaton mellett haladtunk Keszthelyig, miről majd beszélni fogok, leírni az élményeket sok volna. Siettünk az országhatár felé s Alsó-Lendva érintése után el is érkeztünk hozzá. Felálltam a határköre s elszavaltam a „Bücsü” című költeményt:

Isten veled hazám, bátrak hazája,

Isten veled ti völgy, ti zöld hegyek...

Majd a Stájer földet megtaposva, egyik lábamat a magyar, másikat a stájer földre téve eldúdoztam Petőfi szép költeményét: „Tied vagyok, tied hazám” s vissza-visszanézve haladtunk első állomásunk Luxemburg felé. Vége lévén a magyár szónak, itt kellő ünnepélyességgel átadtam a szót Kádárnak s egy hazafias szónoklattal sok szerencsét kívántam neki. Már itt horvát plébános volt, aki szívesen fogadott s jó ellátásban részesített. Pettauba mentünk szép hegyes — fenyvesekkel borított hegyek között s a vidék mindenütt vadregényes, festői volt. Majd Pragerhof érintésével eljutottunk Gonobitzba néhány kr.-ral. A plébános nem adott helyet s céltalanul bolyongtunk a városban. Véletlenül értesültünk róla, hogy van itt bánya-mérnök magyár. Rögtön elmentünk s olyan úriás fogadtatásban részesültünk, milyenben még soha. Mindjárt szerelés, vacsora, német színház. Az előadásból annyit értettem meg, hogy: „*Wein*”. Másnap délelőtt hegymászás s a várom megtekintése következett s jó ebéd után olyan vidéken haladtunk, melyet csak látni, de nem leírni lehet. Mindenütt 1500—2000 méter magas hegyek környékeztek fenyvesekkel borítva s a hegyzoros, melyen az utunk vezetett oly szűk, hogy csak az út és a csörgedelző pataknak volt helye, mellette égnek emelkedő magas hegyek vagy sziklások, vagy fenyvesekkel borítva vannak.

Az egész út valóságos panoráma, lépten-nyomon új és új dolog vonja magára a szemlélő figyelmét. Megnéztünk egy kasza gyárat, melyet ha elmulasztottam volna megnézni, soha sem becsajtanám meg magamnak. A kasza elkészítésének minden egyes fázisát láthattuk s egy kasza foglalkoztat 40—50 embert. A gyár után egy a csodával határos jelenség vonta magára figyelmünket. A hegy két oldalról annyira összehorogott, hogy az utat is csak dinamit robbantásokkal lehetett elkészíteni s itt két oldalról tetején majdnem összeérve két hallatlan meredek kopár hegy, melyek tetején egyik oldalról fából faragott vadász céloz az átelleni sziklabérere állított zergére. De nem ebben áll a csodálatos volta, hanem abban, hogy hogyan lehetett a meredek sziklaúcsra e bábokat felhelyezni. Egyszóval ez a vidék olyan költői volt a patak-kal, amint a medrében levő kőveken a víz folyása megtörött s természetes vizesést képezett, a folytonos moraj, melyet a patak okozott egy helyen, szinte hihetetlen, de való, 8—10 méter magas természetes vizesést láttunk, a rengeteg erdő, a borzasztó sziklák, — mindmegannyi csodálat s ámulattal töltött el bennünket, mert ilyen még álmodni sem mertem volna. Lépten-nyomon megállottunk s bámultuk a természet csodaszépségét. Cillibe értünk, mely gyönyörű kis város, majd több napi út után haladtunk Laibach felé. Május 5-én óriási hegyek között vezetett utunk, s láttuk már innen a stájer havasokat is. Serpentin úton egy hegyre kellett felmenni, ami égbekiáltó ferasztó volt. Felérve a hegy tetejére, már 7 óra elmúlt s mentünk tovább. Nyolc órakor két oldalról hallottunk harangszót s kiválasztottuk az egyik irányt, melyen haladni akartunk. Beérve a faluba, egy lélek se tudott németül, szintisza szlovén falu volt s ha valakit megszólítottunk, bárha szlovénul is, elszaladt tőlünk, nagyon féltek. Jó idei bolyongás után 12 órakor beértünk istentelen utakon a másik faluba. Nines egy szikra világozás s mi remény nélkül mentünk a templom mellé. Nem találtunk senkit s elhatároztuk, hogy egész éjjel utazunk. Menni akartunk, midőn egy a templom mellett levő ház előtt megláttam egy sötét alakot, ki bennünket nézett. Feléladva észrevettem, hogy reverenda van rajta s rögtön latin orációba kezdtem, melyben éjjeli helyet kértem. Derék szlovén pap volt s adott nemesak helyet, hanem kitiűnő vacsorát is, melynek rendje a következő volt: pálinka, 2 tal kenyér, savanyú bab vöröshagymával, utána bore, majd tejes kávé s konfektnek pálinka. Reggelre egy borzasztó findza tejes kávé s utána 6 pohár snapszot kaptunk. Pukkadjak meg, ha valamikor még ilyen étlapot végigetem. No de ezt is végig kellett élni. Jó kedvvel haladtunk Krajna fővárosába Laibachba, mely igen szép hely. Csak röviden említem, hogy szép a hegyen épült még törökök idejéből való vár a kápolnával, melyben akkori festmények vannak. Egy magyarnál volt urias dolgunk s siettünk Fiuméba látni a magyar tengerpartot. Elképzeltelnek kopárságú a Karszt hegyeség, melyen haladtunk. Erre nem igen tudtak németül, s latinul kellett beszélni. Oberlaibach, Adelsberg állomásaink után május 10-én megláttuk a magyar tengert s a kedves Fiumét. 10—12-ig maradtunk ott s megnéztünk minden nevezetességet. Nem írom le, a naplóból elolvasható. Nekem nagyon tetszik s most itt vagyunk a drágaság hazájában, Abbáziában. Lásd naplót. Mindjárt megyünk Trieszt felé.

Ezzel vége a leírásnak, az úton szerzett tapasztalatokat nem írom le, azok nagyrésze a naplóban foglaltatik...

... Mely után minden jót kíván s számtalanszor üdvözöl és ölel igaz barátod

Mészáros István.

NYILTTÉR.

Ezen rovathban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

T. S. Közös jóbarátunk, ki bizonyára a magasabb atmoszférába céltalanul bolyongsz, s így csak azt várod, hogy spirítiszta tévtanoknak láthatatlan formába a szuggeszzió mérvé alatt szolgálatokat teljesithess. Én is megidézek tehát s óva intelek, hogy bizonyos agylágyulásban szenvedő tévitra vezető médiumoknak fel ne ulj, mert éppen úgy fogod magad blamirozni odafent, mint üttörő barátod itt lent! Tégy egy kísérletet s idézd meg te is őt, megvagyok róla győződve, hogy hasonló elbánásban fogsz általa részesülni mint én. Régi idők elmúlt eseményeket akarja ellenem fegyverül használni, s oly eseményeket is az én személyemnek imputál, melyek távol állottak tőlem. Személyesítője pedig túl az operenciás tengeren nyugszik baramim. Ezek ugyan egyéni izlések, s miután az ő érzelői összhangban állanak agyrendszerével, hasonló diszharmonizát hoz létre eseményeiben is. Hogy pedig én mennyire élttem vissza egy itt szerepelt pártvezér bizalmával, azt

Mégis a legbiztosabbban ható, teljesen ártalmatlan arcszépítő szer az „Erika-crème.” Ára 1 korona. „Erika-szappan” 50 fillér. Egyedül kapható: Wiesner Lajos „Szt. Rókus” gyógyszer-tárban Csongrádon.

Teljesen ártalmatlan arcszépítő szer a „Kamilla crém.” Hatása bámulatos. Ára 1 korona. Kapható kizárólag a „Erika-crème”-től.

mindenki tudja, csak ő nem. Az a pártvezér abban az időben állásától felfüggesztetett, esendőszuronyok vették körül éjjel-nappal. Tenetetlen volt önmagával is. S én voltam az, aki felemelte tiltakozó szavát a zsarnoki hatalom túlkapásai ellen, viszont ugyancsak én voltam az, ki a püspöki önkény ellen óvást emeltem. De tovább mentem és a legnagyobb egyházak figyelmét hívtam fel az ő személyére. Az illető maga számtalanszor kijelentette, hogy soha az életben nem tudja meghálni s viszonzni szívességem. Igaz szép hálában részesített. De az is őt jellemzi éppen úgy, mint azon némbert, ki rajtam akar egyet ütni, de a fegyver visszafelé sül el. Amire pedig esküt tettem, önérettel mondhatom, hogy becsülettel teljesítettem és teljesíteni fogom a jövőben is minden eskü nélkül, a közérdek kívánalmához képest legjobb tudásomat, pártatlanul és részrehajlatlanul. A szocialista pártvezér ügylátszik önmagát álcázni le saját tényei után, de hogy magáról elterelje a közfigyelmet, annak odiumát másra akarja hártani. Mert ő Csongrádon a maradiak híve, de Szentesen torkaszakadtából kiabálja „jogot és munkát a népnek”. A sörös hordót azonban kirúgták a lába alól. Az elmúlt félben levő 48-as pártot is én szerveztem újra Hegyi nélkül és biztosítottam számára a pártvezéri tisztet. S mindezt, jól értsd meg, abban az elismerésben részesültem általa, hogy megfosztott állásomtól.

Szervusz! Isten veled! Viszontlátásra a menyekben.

Barátod
H. M.

Kiadók és laptulajdonosok: BOZÓ ÉS JUSTIN.

Bozó és Justin könyvnyomdája.

Gépjavitó műhely.

Van szerencsém a Szentesen III. tized 48. szám alatt lévő

gépjavitó műhelyemet

a gazda- és géptulajdonos-közönség becses figyelmébe ajánlani, hol cséplő-garnitúrákat és egyéb gazdasági gépeket a legjutányosabb árak mellett javítok.

Ezenkívül gyárilag készítek jó heremagfejtőket, melyekből eddigi gyártmányaim nagyon célszerűnek bizonyultak, továbbá igen jutányos árak mellett csinos drótkerítéseket.

F. Török Béla
Szentes, III. tized 48. szám.

Eladó ház.

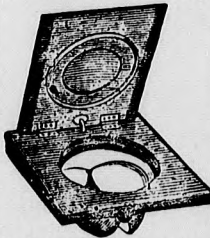
Jancsóvícs Ferencnek a Ferenc József-utca 27. szám alatt, az új fürdő-soron lévő beltelkes háza szabadkézből eladó. A ház áll 1 szoba, 1 konyha, 1 éléskamrából, továbbá hozzátartozik egy sertésöl és két kert is, melyből az egyik lugas szőlővel van beültetve, a másik pedig konyhabeteményeknek szolgál. Értekezni lehet a tulajdonossal a helyszínen.

Sok ezer ember egészségét

logja megvédeni a legújabb, szabadalmazott

„Japán“ kloset-ülés.

Minden árnyékzókra alkalmazható.

Vizöblítés nélkül!
Teljesen szagtalan!
A legnagyobb tisztaság!
Nem lagyhat be!
Nem dugulhat be!
Léghezhatmentes!

Betegápolási cikkek. Szobaklosettek.
Betegtoló kocsik.

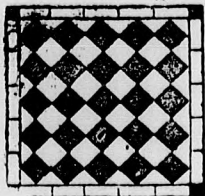
Képes árjegységek kívánaira ingyen. **Guttman L. kloset-gyár**
BUDAPEST, IV., Városház-utca 2. szám.
(Köcsuth Lajos-utca sarján.)

GEDULDIGER HUGÓ VÉSNÖK
ruggyanta-bélyegző-gyára
Alapít. 1874.
BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRÚT 17. SZÁM
Készít: ruggyanta és rézbélyegzőket, peesétnyomókat
sablonokat, öntött- és vésett ezimtblákat sat.
Árjegyzék ingyen.
Vidéki képviselők keresetnek

20 korona jutalmat

adok annak, aki biztos nyomára vezet azon egyénnek, ki vasárnaponként virradóra a szentesi körúton lévő házam falára ocsmányságokat szokott firkálni.

Presir Lajos
birtokos.

WALLA JÓZSEF

márvány-mozaik és cement-árú gyára

BUDAPEST,

VII. ker. Rottenbiller-utca 13. szám.

Gránit-terrazo
Betonirozások
Csatornázások
Turbinák és zsilipek
Medencék
Szökőkutak
Jászolok

Fürdőkádak betonból és fayence-lapokkal borítva
Falbukolatok fayence-lapokkal
Márvány-mozaik-lapok
velencei módra
Cement-lapok sima és római mozaik-utánzat

Mozaik-lap à la Mettlach
Kerámít és Klinker lap
Portland cementcsövek
Kőagyagcsövek
Roman cement
Portland cement
Tűzálló téglá.

KISS
szerencsése

NAGY!

Ki még eddig soha szerencsekísérletet nem tett az osztálysorsjátékban, vegyen egy szerencsesorsjegyet KISS bankházában, mert

KISS szerencsése NAGY!

Kinek még eddig az osztálysorsjátékban eredménye nem volt, tegyen kísérletet KISS bankházában, mert

KISS szerencsése NAGY!

Több ezer fél nyert a lefolyt sorsjátékokban nagyobb nyereményeket KISS bankházában.

Az eddigi húzásoknál szerencsénk volt már

Háromszor a jutalmat

600.000 koronát = 1,800.000

és egy nagy nyereményt

400.000 koronát = 400.000

Összesen 2,200.000
4 sorsjegyre

koronát t. vevőinknek kifizetni

Minden egyes húzás után közzétesszük a legnagyobb budapesti hírlapokban a nálunk nyert sorsjegyek jegyzékét úgy, hogy mindenki meggyőződhetik, miszerint t. vevőinknek különösen kedvez a szerencse.

Kihúzott nyeremények azonnal kifizettetnek.

Kisérelje meg szerencsését Kiss bankházában, mert

KISS szerencsése NAGY!

A XVI. sorsjáték I-ső osztályának húzása f. évi május 25 és 26-án lesz.

Az I. osztályú sorsjegyek árai:

Egy nyolcad 1.50 K. | Egy fél . . . 6 K.
Egy negyed 3.—K. | Egy egész 12 K.

Kiss Károly és Társa

a magyar kir. szab. osztály-sorsjáték főelárúsító-helye

Budapest, VII., Erzsébet-körút 19. sz.